

POSTANOWIENIE

Dnia 5 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wiak (przewodniczący)

SSN Jacek Widło

SSN Grzegorz Żmij (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi M. G.

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...]

na przewlekłość postępowania Sądu Apelacyjnego w [...] w sprawie sygn. akt:

III AUa [...]

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 5 czerwca 2019 r.,

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w [...] w sprawie o sygn. akt: III AUa [...], nastąpiła przewlekłość postępowania,**
- 2. przyznaje skarżącemu – M. G. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w [...] kwotę pieniężną w wysokości 2 000 (dwa tysiące) złotych,**
- 3. oddala skargę w pozostałym zakresie,**
- 4. umarza postępowanie w zakresie wniosku skarżącego o zlecenie Sądowi Apelacyjnemu w [...] wyznaczenia terminu rozprawy wobec jego cofnięcia;**
- 5. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w [...] na rzecz skarżącego – M. G. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

UZASADNIENIE

Skargą na przewlekłość postępowania z dnia 27 marca 2019 r. M. G. zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika wniósł o: stwierdzenie, że w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w [...] pod sygn. akt III AUa [...] nastąpiła przewlekłość postępowania (1), wydanie Sądowi Apelacyjnemu w [...] zalecenia wyznaczenia terminu rozprawy na dzień przypadający maksymalnie w terminie 2 miesięcy od dnia rozpoznania skargi (2), przyznanie skarżącemu od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w [...] sumy pieniężnej w kwocie 8.000 zł (3) oraz o zasądzenie na rzecz skarżącego od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w [...] kosztów zastępstwa w postępowaniu ze skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, według norm przepisanych.

Skarżący uzasadniając swoje stanowisko wskazał, iż od dnia wpływu apelacji do Sądu Apelacyjnego w [...] do dnia wniesienia skargi nie wyznaczono terminu rozprawy apelacyjnej w sprawie III AUa [...], a nieuzasadniona zwłoka wynosi w tym przypadku około 18 miesięcy. W ocenie strony skarżącej nie wystąpiły przy tym żadne przeszkody do wyznaczenia lub rozpoznania apelacji, a sprawa nie należy do skomplikowanych. Dalej skarżący wskazał, iż jest on osobą schorowaną, która utrzymuje się z zasiłku przedemerytalnego w kwocie 890 zł netto. Niskie dochody zmuszają skarżącego do zaciągania pożyczek u znajomych, jak również negatywnie wpływają na jego psychikę. Z powodu braku emerytury strona skarżąca czuje się przygnębiona i odczuwa lęki, co z kolei skutkuje koniecznością leczenia, natomiast problemy skarżącego rozwiązałaby emerytura, do której uprawnienie wynika z wyroku Sądu Okręgowego w K., od którego apelację wywiódł Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a której Sąd Apelacyjny w [...] do dnia wniesienia skargi na przewlekłość postępowania nie rozpoznał.

Skarb Państwa reprezentowany przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...] w odpowiedzi na skargę z dnia 8 kwietnia 2019 r. wniósł o oddalenie skargi, a w przypadku jej uwzględnienia, o przyjęcie mniejszej kwoty odszkodowania. Wskazał, iż terminy wyznaczania rozpraw wynikają z liczby spraw wpływających do wydziału oraz obsady kadrowej, w konsekwencji czego termin oczekiwania na rozprawę apelacyjną wynosi w Sądzie Apelacyjnym w [...] ok. 24 miesiące.

Nie jest przy tym możliwe zwiększenie liczby wyznaczanych spraw przez Sędziów. W ocenie Skarbu Państwa uwzględniając stopień obciążenia sędziów III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych sprawami, nie można uznać, aby w przedmiotowej sprawie doszło do przewlekłości postępowania, skoro przewlekłość musi być odnoszona do konkretnych okoliczności mających miejsce w sprawie.

W piśmie z dnia 15 maja 2019 r. pełnomocnik skarżącego poinformował, że w dniu 8 maja 2019 r. odbyła się rozprawa przed Sądem Apelacyjnym w [...] w sprawie III AUa [...] i w tym dniu Sąd ogłosił w tej sprawie wyrok. W związku z powyższym skarżący podtrzymał złożoną skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, przy czym cofnął wniosek dotyczący wydania Sądowi Apelacyjnemu w [...] zalecenia wyznaczenia terminu rozprawy na dzień przypadający maksymalnie w terminie 2 miesięcy od dnia rozpoznania skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga na przewlekłość postępowania podlegała częściowemu uwzględnieniu, natomiast postępowanie podlegało umorzeniu w zakresie, w którym skargę cofnięto.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 75, dalej: ustawa o skardze na przewlekłość postępowania) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na

przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawilosci, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z dnia 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; z dnia 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; z dnia 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z dnia 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18).

Z analizy akt sprawy wynika, iż wraz z apelacją wpłynęły one do Sądu Apelacyjnego w [...] w dniu 6 września 2017 r. Dopiero po upływie ponad 12 miesięcy, sprawie przydzielono sędziego referenta (19 września 2018 r.). Co więcej, losowanie składu orzekającego odbyło się po upływie ponad 1 roku i 5 miesięcy liczonych od daty wpływu apelacji do Sądu II instancji (26 lutego 2019 r.). Termin rozprawy apelacyjnej wyznaczono zarządzeniem z dnia 2 kwietnia 2019 r. na dzień 8 maja 2019 r. i w tym dniu Sąd Apelacyjny w [...] wydał wyrok, którym zmienił orzeczenie Sądu I instancji, oddalając odwołanie skarżącego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Powyższe ustalenia prowadzą do wniosku, że rozprawa apelacyjna została wyznaczona przez Sąd Apelacyjny w [...] dopiero po upływie ponad 1 roku i 6 miesięcy od dnia wpływu akt wraz z apelacją do tego Sądu. W świetle przytoczonego wyżej, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz okoliczności faktycznych sprawy, nie ulega wątpliwości, iż czas oczekiwania na wyznaczenie rozprawy apelacyjnej w analizowanej sprawie został przekroczony, w związku z czym uzasadniona jest podstawa do stwierdzenia przewlekłości.

Odnosząc się do stanowiska Skarbu Państwa zaznaczyć należy, co z resztą niejednokrotnie już podkreślano w orzecznictwie Sądu Najwyższego, że znaczny wpływ spraw oraz problemy kadrowe powołane w odpowiedzi na skargę pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06). Duża ilość wpływających spraw w odniesieniu do obsady kadrowej może co najwyżej prowadzić do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony Sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej, w tym zapewnienia optymalnej obsady kadrowej sądów (por. zamiast wielu, postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06). Sąd Apelacyjny jako jednostka reprezentująca Skarb Państwa ponosi zatem formalną odpowiedzialność za niewłaściwe wywiązywanie się przez Państwo z powyższego obowiązku. Również okoliczności sprawy i jej charakter, jak również okresy bezczynności Sądu, wbrew twierdzeniom reprezentanta Skarbu Państwa, przemawiają za stwierdzeniem w przedmiotowej sprawie przewlekłości postępowania.

Konsekwencją stwierdzenia, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w [...] w sprawie o sygn. III AUa [...] nastąpiła przewlekłość postępowania, jest obowiązek Sądu Najwyższego rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania skarżącego o zasądzenie na jego rzecz kwoty 8.000 zł tytułem odpowiedniej sumy pieniężnej.

Orzekając o przyznaniu M. G. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w [...] kwoty pieniężnej w wysokości 2.000 zł, Sąd Najwyższy uwzględnił, iż zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, minimalna wysokość sumy pieniężnej jaką należy zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz

skarżącego wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość. Ponieważ postępowanie w niniejszej sprawie rozpoczęło się od wniesienia w dniu 4 stycznia 2017 r. odwołania skarżącego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, to za każde z dwóch zakończonych lat postępowania na rzecz skarżącego należałoby zasądzić 1.000 zł, z uwagi jednak na ustanowienie w przytoczonym przepisie przez ustawodawcę minimalnej kwoty odszkodowania w wysokości 2.000 zł, tę też kwotę należało zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz M.G.. Jednocześnie Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do przyznania skarżącemu pełnej żądanej kwoty odszkodowania, a to ze względu na fakt, iż w sprawie nie stwierdził żadnych szczególnych przesłanek za tym przemawiających, jak również treść wydanego przez Sąd Apelacyjny w [...] rozstrzygnięcia. W szczególności skarżący nawet nie uprawdopodobnił, ani szczegółowo nie wykazał w jaki sposób przewlekłość postępowania wpłynęła na jego zdrowie, kontakty ze znajomymi, jak również czy faktycznie wywołała konieczność zaciągania przez M.G. pożyczek oraz czy w ogóle takowe zostały skarżącemu udzielone. Z tego też względu, skarga M. G. podlegała oddaleniu w pozostałym zakresie.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1, 2 i 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania orzekł jak w pkt. 1, 2 i 3 sentencji postanowienia.

W punkcie 4 Sąd Najwyższy umorzył postępowanie w zakresie wniosku skarżącego o zlecenie Sądowi Apelacyjnemu w [...] wyznaczenia terminu rozprawy wobec jego cofnięcia na podstawie art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 397 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 2 k.p.c. w zw. z art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania skargowego (wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 240 zł) orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i art. 99 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.).

